

DEN

V NEDOHLEDNU

LUKÁŠ PRCHAL

YOUNGBOOKS

Den v nedohlednu

Lukáš Prchal

Praha 2012

© Youngbooks

Obsah

Života bído	3
Velký pátek	13
Autobusy v sobotu nejezdí	15
Noc s nepřáteli	19
Vždycky	24
Co bude naše za pár let?	27
Hospoda u Časarů	30
Ruka plná peněz	37
Růženky balónek	43
Den jako stvořený k promrznutí	46
Běžné rozhovory	52
Odhodlání	55
Z knížek třešně nerostou	71
Záhady	74
Vzpomínky na budoucnost	76
Klobouček	80
Netrhej tu bouřku	85
Miniatury	94

Života bído

Ruda Stejskal měl život jako téměř každý. Těžký. Měl dva syny, pět vnuků a patnáct pravnuků. U Stejskalů se nikdy nenarodila holka. Tři vnuky vychovávali se ženou, Janou, sami, místo jejich syna, Karla, který se o ně nezajímal.

Na svých osmdesátinách se Ruda zvednul ze židle, jako by mu bylo třicet, pozvedl skleničku a řekl: „Takže chlapi, ať vám to všem vydrží, i těm nejmenším, protože nám s babičkou to vydrželo a děláme to každý týden minimálně jednou.“

Rudova žena zemřela, když mu bylo osmdesát sedm. Ruda nebyl doma. Byl na louce a sekal trávu pro králíky. Jana na chvíli usnula v křesle u televize a už se neprobudila. Na pohřbu byli všichni, a poté už z nich Ruda většinu nikdy neviděl. Začal zapomínat jména svých pravnuků a celkově se stýkal jenom s několika málo příbuznými.

Když měl jeho nejstarší pravnuk dvacáté narozeniny, přišel mu popřát. Byl lehce shrbený a šel velmi pomalu. Před dvěma měsíci se vrátil z nemocnice, kde mu vyřezávali nádor, který se mu vytvořil za pravým uchem. Ruda vrátil pravnukovi knihu, *Poslední Kabriolet*, kterou si od něj týden předtím půjčil, a do

dlaně mu vtisknul pětistovku. Rudovi bylo v té době devadesát dva let, museli jste na něj mluvit nahlas, ale jinak mu jeho věk v ničem nebránil.

„Dědo, to jsi neměl. Ale díky, aspoň mám na pivo. Pojd' si k nám sednout,“ řekl mu Lukáš. „Měl jsi říct, já bych pro tebe dojel.“

„Těch pár stovek metrů snad dojdu. Nejsem žádné měkota,“ řekl Ruda pomalu a s námahou si sedl na poslední volnou židli u stolu. Pak se podíval na lidi kolem.

„Tak jak se tady všichni máte?“

Všichni ho pozdravili a odpověděli, že se mají dobře. Radek, Rudův vnuk a Lukášův otec, rozdával lahvová piva.

„Ráďo, mně dej taky jedno. Nák mi vyschlo v krku,“ řekl Ruda a naklonil se k Lukášovi, který seděl vedle něj. „Kde máš tu kočku, co s ní chodíš?“

„Tati, to pivo by sis dávat neměl. Víš, co říkal doktor,“ ozval se jeho syn Rudolf, který seděl naproti.

Ruda jenom mávnul roztřesenou rukou do vzduchu, aby svého syna umlčel a dál se věnoval pravnu-kovi.

„Její kamarádka taky něco slaví, tak je u ní,“ vysvětloval Lukáš.

„To budeš mít večer smůlu, chlapče. Ale kdybys chtěl, mám číslo na jednu sestřičku z nemocnice. Moc

pěkná holka. Loudil jsem ho z ní pěkně dlouho, ale nakonec mi ho dala. Pořád vim, jak na to, ne jako vy mladí...“

Lukáš se na dědu usmál. Přišlo mu to jako pěkný vtip, ale zbytek rodiny se tvářil, jako by se za jeho slova styděl. „To je dobrý, dědo, mně jedna holka stačí.“

„Tak jí zavolám sám.“

„Jak se ti líbila ta knížka?“ zeptal se Lukáš. Ostatní stolovníci si jejich rozhovoru už nevšíмали a probírali, co se děje nového ve městě, jak to vypadá se zahradou a co auto...

„Pěkná, pěkná,“ praděda pokýval hlavou. „Máš štěstí, že mi dáváš jenom ty z války, jinak bych ti dal za uši.“

„Ale stejně jsi to přečet nějak rychle.“

„Taky mám celý dny hovno na práci. Králíky mi zrušil ten můj vydařenej synáček, že prej jsem na ně starej... Tak celý dny čtu.“

„To je skvělý, že si ve svejch letech dokážeš zapamatovat, co jsi přečet. Já, když čtu, tak na konci nevím, co bylo na začátku.“

„Nebud' blbej, každou stránku čtu dvakrát a stejně to hned zapomenu. Ale pocit, kterej jsem z toho měl, mi zůstane. Dyť já jsem rád, že si pomatuju, co jsem sám za války dělal. Ještě abych měl v hlavě všechny ty

příběhy.“ Radek položil dědovi pivo na stůl a sedl si na židli vedle své ženy, která měla v náručí tříletého syna.

„To jsi mi vlastně nikdy neřek.“

„Co jako?“

„Co jsi dělal za války.“

„Hochu, to je na dlouho a nevím, jestli to ta moje makovice zvládne.“

„Tak to nějak zkrat. Máme na to celej večer,“ prosil ho Lukáš a díval se pradědovi do starých očí. Zbytek rodiny stále debatoval o věcech, které Lukáše ani Ruda nezajímaly.

Ruda se vysmrkal do kapesníku, otřel si nos a kapesník zastrčil do kapsy. „Nalej mi to pivo do sklenice, nebo se poleju. Ty ruce se mi klepou jak starýmu dědkovi.“

Lukáš se znovu usmál a udělal, o co ho požádal. Praděda vzal sklenici, pomalu si ji přizvedl k ústům a zhluboka se napil. Pak začal vyprávět. Jeho hlas zněl, jako když na starém gramofonu pustíte, ještě pomaleji než je nejnižší rychlost, desku *Louise Armstronga* a jeho *Basin street blues*. „No, takže... ve třicátým devátým nás vyhnali z Teplic. Tak jsme se s rodičema přestěhovali sem na Vysočinu. Tady jsem potkal Janu, moji ženu...“ Ruda na chvíli přestal vyprávět a upřeně se díval na Lukášovo hnědé tričko.

„Dědo?“

Ruda zvednul oči, pokusil se narovnat a znovu začal pomalu vzpomínat. „...byli jsme s Janou na zábavě, tam u cesty na Prosíčky bývala hospoda, tak tam. A jeden Němčour mi ukrad kolo. Viděl jsem ho z okna, takže jsem ho ráno nahlásil. Seděl jsem na stanici celý den. A kolo mi nevrátili, ale místo toho zjistili, že jsem z nulanulahovna žid z matčiny strany a už jsem si to mašinkou mašíroval posázavským pacifikem pryč. Rodiče jsem už nikdy neviděl. Mámu odvezli a táta pak umřel. Vysadili mě ještě s pár klukama někde v Německu a místo koncentráku jsem pokládal železnici.“

Rudův syn dělal, že svého otce neposlouchá, ale každou chvíli mrknul okem jeho směrem a snažil se poskládat si v hlavě celý příběh, z něhož slyšel jenom střípky.

„Dodneška nevím, kde jsem byl, ani kam ty koleje vedly. Pak nás jednoho dne zase nastrkali do vlaku a vylezli jsme s ostatními klukama až v Polsku. Další dva roky jsme tam předělávali koleje. No, a jednoho dne...“ Ruda udělal pauzu, zvednul sklenici s pivem, znovu se napil a olízl si spodní ret. „Jednoho dne jsem zdrhnul a do konce války jsem se schovával v tom lese za rybníkem jako velkej hrdina.“

Ruda dopil pivo a Radek, jeho vnuk, položil na stůl opečené maso, které zrovna vyndal z krbu.

„Dáte si maso, dědo?“ zeptala se Lukášova babička.

„Nemám hlad. Ráďo, dej mi místo masa radši pivo.“

Radek se zvednul ze židle a šel dědovi pro pivo do garáže.

„To ti jedno nestačilo, tati? Víš, že na ty prášky nemáš pít žádnéj alkohol,“ upozorňoval Rudu syn. Ruda si ho vůbec nevšímal, protože se k němu Lukáš znovu otočil.

„A co jsi dělal pak? Myslím jako po válce.“

„Pak, pak... co bych pak asi dělal? Rok se s roky sešel a místo nacistů přišli komunisti. Předtím jsem byl ještě na chvíli znova v Teplicích, protože jsem dostal zpátky ten náš starej byt, díky tomu zákonu, co tehdá vyšel a vyházeli Němce za hranice. Ale pak mě zase z Teplic vystěhovali, protože jsem dostal přidělený pracovní místo ve Světlý na dráze, protože v Teplicích místo nebylo. Tak jsem se vrátil na Vysočinu, znovu potkal Janu a vzali jsme se... A to byla velká chyba.“

„Proč chyba?“ zeptal se Rudův syn.

„Protože se tohle všechno narodilo,“ řekl Ruda, objel rozklepaným prstem osazenstvo kolem stolu a začal se smát. Pak se rozkašlal a musel to zapít pivem.

Den v nedohlednu

„Nedáte si někdo ty zákusky, co jsme přivezli?“ zeptala se rychle Rudova snacha.

Lukáš se začal smát.

O pár týdnů později pro Rudu přijel jeho syn, že u nich jako každý týden poobědvá. Jinak mu jídlo vozili každý den v miskách a Ruda si ho ohříval v mikrovlnce.

Po obědě si Ruda řekl o pivo.

„Tady máš to pití, co ti předepsal doktor. Je to plný vitamínů, tak pij a žádný pivo.“

„Tyhle sračky mi k hubě nestrkej! Chutná to jak zkyslý mlíko. Dej mi radši pivo.“

„Ne!“

Ruda se zvednul pomalu od stolu, došel ke dveřím a řekl: „Díky Ivo, bylo to moc dobrý, ale příště udělej to kuře měkčí. Kdybych neměl vlastní zuby, nevím nevím...“

„Kam jdeš?“ zeptal se syn.

„Domů, kam bych šel.“

„Dáme si snad ještě kávu...“

„Příště,“ řekl a odešel na chodbu a snažil se navléknout se do své bundy.

„Tak počkej, já tě odvezu,“ rezignoval syn a zvedl se od stolu a pomohl otci obléct bundu.

Nasedli do auta a vyjeli.

„Co budeš dělat odpoledne, tati? Nemám ti ve městě koupit nějakou knížku?“

„Pudu do hospody na štamprličku a pak už něco mám.“

„Tati, ty se chováš jak malej kluk. Musíš se s tím alkoholem krotit, abys tu ještě chvíli vydržel.“

„A co mám jako dělat? Jana je mrtvá, kamarádi jsou mrtví, chlastat mi zakazujete, majoránku jsem už zkusil, co já se tu budu věčně nudit.“

„Jakou majoránku?“

„Tu cigaretovou, jakou jinou?“

„A kde jsi k tomu přišel?“ zeptal se syn překvapeně a trochu vyplašeně.

„Dal jsem Lukášovi peníze, aby to sehnal. Ale buď klidnej, on nedostal ani šluka. Nechápu, proč tomu říkaj droga. Ale pěkně mě to prohnalo, ne že ne...“

„To si snad děláš srandu, tati. Nejenže do těch svejch výmyslů navázíš i můho vnuka, ale něco se ti může stát. Začni se chovat aspoň trochu rozumně. Doktor ti jasně říkal...“ začal syn rozzlobeně.

Zrovna vjeli na náměstí. „U železářství mi zastav,“ řekl Ruda.

Syn zastavil před železářstvím a Ruda chtěl vystoupit.

„Já ti tam dojdu, co potřebuješ?“

„Provaz. A ať mi tam uvážou smyčku. Ty tvoje kecy mě už serou.“

O víkendu zastavilo u Rudy před domem auto. Vystoupil Lukáš a v ruce držel knížku s názvem *Bránili jsme hrad*. Došel ke dveřím a zazvonil. Praděda zvoněk někdy ignoroval a někdy neslyšel. Lukáš zazvonil znovu. Stále nic. Znovu. A zase nic. Ještě jednou. Pořád nikdo neotvíral.

Vzal za kliku, otevřel dveře a zul si boty. Celým domem se rozléhal hlas moderátora fotbalového přenosu. Šel do obýváku. Televize byla zapnutá, ale v místnosti nikdo nebyl. Všude bylo uklizeno, což udělala jistě Lukášova babička. Srdce mu začalo tlouct trochu rychleji, protože si vzpomněl, co mu den předtím říkal děda o tom provaze.

„Dědo? Tady Lukáš. Dědo?“

Prozkoumal všechny místnosti, ale nikoho nenašel. Vyšel na dvorek za domem, nazul si staré pantofle, které tam byly, a šel ke kůlně, kde děda míval králíky.

Otevřel vrátka a se strachem nahlédl dovnitř.

Děda stál u otevřené králíkárny a dával trávu malému králíčkovi, který ji do sebe okamžitě ládoval.

„Co tady děláš? A kde jsi vzal toho králíka?“ zeptal se Lukáš překvapeně, ani nepozdravil.